

فهرست

- درباره مؤلف ۷
- درآمدی بر درآمدی ۹
- دییاجه: طرحی بدیع ۱۵
- یک پویایی تاریخی ۲۲
- فصل اول. حرفه انسان‌شناس ۲۵
۱. آثار ۲۶
۲. موضوعات علمی ۳۰
۳. کاوش‌ها ۳۴
۴. انسان‌شناس: انسانی همه‌کاره ۳۸
۵. پنداره‌ها و نظریه‌ها ۴۱
۶. تخصصی‌شدن‌های موضوعی و سنت‌های ملی ۴۵
- فصل دوم. نخستین گام‌ها و ایجاد میدان مردم‌شناختی ۵۱
۱. مراحل نگاه غربی ۵۳
- ۱.۱. الهیات و فلسفه ۵۳
- ۱.۲. مسئله‌پردازی نظری و تجربی ۵۷
۲. الگو(ها)ی کلاسیک ۶۴
۳. دوره‌های بنیان‌گذار و تضادهای تاریخی ۷۰
- ۳.۱. اصلیت نوع انسان و رابطه آن با طبیعت ۷۱
- ۳.۲. امر اجتماعی و امر نمادین ۷۳
- فصل سوم. پیوندهای امر اجتماعی ۷۷
۱. مردها و زن‌ها: جنسیت و خویشاوندی ۷۹
- ۱.۱. بنیان‌های زیستی و اجتماعی ۷۹
- ۱.۲. خویشاوندی ۸۲
- ۱.۳. از کلان‌ها تا رده‌های سنی ۹۱
۲. از نظام اجتماعی تا نظام‌های سیاسی ۹۵
- ۲.۱. چرا به امر سیاسی بیندیشیم؟ ۹۵
- ۲.۲. گوناگونی نظام‌های دولتی ۹۷
- ۲.۳. از کشمکش‌ها تا تغییر ۱۰۰
۳. معاش، مبادله، تجارت ۱۰۶

فصل چهارم. فرهنگ‌ها، ادیان و نمادها، مناسک و زبان‌ها

۱۱۵	۱. نظام باورها و عقلانیت آن
۱۱۹	۱.۱ از امر فوق‌طبیعی تا امر مناسکی: دین
۱۱۹	۱.۲ توت‌گرای، افسون، جادوگری
۱۲۳	۱.۳ از امر مناسکی تا اسطوره‌شناسی
۱۲۵	۲. زبان‌ها، زبان حال و تفکر وحشی
۱۲۹	۲.۱ نقش زبان‌شناسی
۱۲۹	۲.۲ اسطوره‌شناسی ساختارگرای لوی-استروس
۱۳۲	۳. فرهنگ‌پذیری‌های تحمیلی، تلفیق‌گرایی‌ها:
۱۳۵	مذهبی نو، فرهنگ‌هایی نو؟
۱۴۱	فصل پنجم. بازنگری‌ها / یا جهش‌ها؟
۱۴۲	۱. از تجددسازی دیگری‌ها تا تجدد خود
۱۴۲	۱.۱ فرهنگ‌پذیری در نظام استعماری
۱۴۵	۱.۲ تغییر اجتماعی تجدد
۱۴۷	۱.۳ از تجدد تا جهانی‌سازی
۱۵۰	۱.۴ از فولکلور تا مردم‌شناسی فرانسه جدید
۱۵۶	۲. انسان‌شناسی، علمی اجتماعی مانند سایر علوم اجتماعی؟
۱۵۶	۲.۱ کاربرد و تقاضای اجتماعی
۱۶۰	۲.۲ جریان پسامدرنی
۱۶۵	نتیجه: از نگاهی دور تا نگاهی مشترک
۱۷۱	کتاب‌شناسی
۱۷۹	پیوست
۱۸۱	نقشه مکان‌یابی سی‌ویک کاوش بزرگ مردم‌شناختی
۱۸۲	جدول ۳۱ کاوش بزرگ
۱۸۵	انسان‌شناسی تصویری
۱۸۷	انجمن‌ها
۱۸۹	واژه‌نامهٔ فرانسه-فارسی
۱۹۹	نمایهٔ اسامی
۲۰۷	نمایهٔ موضوعی

دربارهٔ مؤلف

نویسنده این اثر، ژان کوپانس^۱ (متولد ۱۹۴۲) انسان‌شناس و افریقاشناس برجسته فرانسوی است که در کشور ما شهرت چندانی ندارد. در چند کتاب انسان‌شناسی در ایران از این پژوهش‌گر فقط نام برده شده است و به غلط اسم او را ژان کوپنس ثبت کرده‌اند. او استاد دانشگاه پاریس (ژنه دکارت) و عضو مرکز مطالعات افریقایی^۲ در مدرسهٔ مطالعات عالی علوم اجتماعی پاریس^۳ است. وی در کشورهای امریکا و کانادا نیز به تدریس انسان‌شناسی اشتغال دارد. کوپانس که او را در زمره انسان‌شناسان اقتصادی مارکسیست قرار می‌دهند، بیش از سایر انسان‌شناسان افریقاشناس فرانسوی مانند ژرژ بلاندیه^۴، کلود می‌یسو^۵ و امانوئل تیره^۶ بر تاریخ استعماری انسان‌شناسی به مطالعه و پژوهش پرداخته است. از جمله آثار این متفکر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

حمایت اجتماعی و تغییر اقتصادی در سنگال^۷ (۱۹۷۲)؛ انتقادات و سیاست‌های انسان‌شناسی^۸ (۱۹۷۲)؛ انسان‌شناسی و امپریالیسم^۹ (۱۹۷۵)؛ خشکسالی‌ها و

- | | |
|--|--------------------------------------|
| 1. Jean Copans | 2. CEAF (Centre d'etudes africaines) |
| 3. EHESS | 4. George Balandier |
| 5. Claude Meillassoux | 6. Emmanuel Terray |
| 7. <i>Maintenance sociale et changement économique au Sénégal</i> , v. 1, <i>Doctrine économique et pratique du travail chez les Mourides</i> , Paris, ORSTOM, 1972. | |
| 8. <i>Critiques et politiques de l'anthropologie</i> , Paris, Éditions F. Maspero, 1974. | |
| 9. <i>Anthropologie et impérialisme</i> , Paris, F. Maspero, 1975. | |

قحطی‌های ساحل^۱ (۱۹۷۵)؛ سازمان علمی کار و ارزش افزوده نسبی^۲ (۱۹۷۵)؛ تاریخچه کار در افریقا^۳ (۱۹۷۸)؛ ریشه‌های انسان‌شناسی فرانسه^۴ (۱۹۷۸)؛ زهد کشتکار پسته‌زمینی^۵ (۱۹۸۰)؛ طبقات کارگران افریقای سیاه^۶ (۱۹۸۷)؛ راه دراز مدرنیته افریقایی^۷ (۱۹۹۰)؛ حقوق‌بگیران و بنگاه‌ها در کشورهای جنوب^۸ (۱۹۹۵)؛ درآمدی بر مردم‌شناسی و انسان‌شناسی^۹ (۱۹۹۶)؛ کاوش میدانی در مردم‌شناسی^{۱۰} (۱۹۹۸)؛ توسعه جهانی و جهش‌های جامعه‌های معاصر^{۱۱} (۲۰۰۶).

درآمدی بر درآمدی

علوم انسانی به‌طور اعم و علوم اجتماعی به‌نحو خاص در دانش سیصدساله اخیر غرب بیش‌تر با «نگاه از دور» به «دیگری» ساخته و پرداخته شده‌اند. کتاب درآمدی بر مردم‌شناسی و انسان‌شناسی این مهم را به زبان ژان کوپانس یکی از بزرگ‌ترین متخصصان حرفه و به‌مدد روش‌شناسی غربی به‌خوبی نمایان می‌سازد.

تا زمانی‌که اندیشمندان و روشنگران آن خطه خدای مسیحیت را دفن نکرده بودند، انسان به‌صورت امروزی آن سر برنیاورده بود و تنها به موجودی زیستی با زبان و تاریخ و نژاد و سرزمینی مشخص در نظر آن‌ها جلوه می‌کرد. هنگامی‌که دین در درون کلیساها زندانی شد، بینش‌های الهی و ماورای طبیعی جای خود را به علوم تجربی و سپس علوم انسانی سپردند، از درون فلسفه‌های بقراطی و سقراطی، افلاطونی و ارسطویی مکاتب پوزیتیویستی و اومانیستی و ماتریالیستی بیرون کشیده شدند و تجربه آزمایشگاهی^۱ رفته‌رفته جای تجربه آبا و اجدادی^۲ را گرفت. انسان تنها و بی‌پناه به خود واگذار شد و ناچار به خود تکیه زد، اعتماد ورزید و غرور آفرید. پیشرفت‌های شگرف علمی و فنی، سازنده و ویرانگر، مهارشده و لجام‌گسیخته یکی پس از دیگری رُخ نمودند:

1. expérience

2. empirisme

1. *Sécheresses et famines du Sahel*, Paris, F. Maspero, 1975. 2 Vol.
2. *Organisation scientifique du travail et plus value relative*, Amies, Centre universiatire de recherche sociologique, 1975.
3. *African labor history*, Beverly Hills: London, Sage, 'Sage series on African modernization and development', 1978.
4. *Aux origines de l'anthropologie francaise*, Paris, le Sycomore, 'Les Hommes et leurs signes', 1978; reed. Paris, Jean-Michel Place, 1994.
5. *Les Marabouts de l'arachide: la confrérie mouride et les paysans du Sénégal*, Paris: le Sycomore, 'Les Hommes et leurs signes', 1960; réed Paris: l'Harmattan, 1989.
6. *Classes ouvrières d'Afrique noire*, Paris, Karthala; Éditions de l'ORSTOM, *Hommes et sociétés* et augmentée d'une préface, 1998.
7. *La Longue marche de la modernité africaine*, Paris, Karthala, 1990; seconde éd. revue, corrigée et augmentée d'une préface, 1998.
8. *Salariés et entreprises dans les pays du Sud: contribution à une anthropologie politique des travailleurs*, Paris, Éditions Karthala, 1995.
9. *Introduction à l'ethnologie et l'anthropologie*, Paris, Nathan, 1996; 2e éd., Armand Colin, 2006.
10. *L'enquête ethnologique de terrain*, Paris, Nathan, 1998; 2e éd., Armand Colin, 2008.
11. *Développement mondial et mutations des sociétés contemporaines*, Paris, Armand Colin, 2006.